

Додаток
до листа ДСА України
від 19.10.2023 № 15-12512/23

**Роз'яснення про порядок видачі і пред'явлення
до виконання виконавчих документів в електронній формі**

Законодавчі підстави щодо забезпечення можливості судами видавати виконавчі документи в паперовій або електронній формі

Законом України від 29.06.2023 № 3200-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами» (далі – Закон) внесені зміни, зокрема до перехідних положень процесуальних кодексів України в частині забезпечення можливості судами видавати виконавчі документи в паперовій або електронній формі.

До дня початку функціонування Єдиного державного реєстру виконавчих документів оформлення і видача виконавчих документів здійснюються судом, який ухвалив відповідне рішення, в паперовій або електронній формі за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи чи її окремої підсистеми (модуля), що забезпечує обмін документами.

Одночасна видача судом виконавчого документа одній і тій самій особі в паперовій і електронній формах не допускається.

З метою виконання норм цього Закону, а також відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 05.08.2016 № 2432/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.08.2016 за № 1126/29256, та спільного наказу ДСА України, Міністерства юстиції України від 14.06.2022 № 177/2370/5 «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів» державними підприємствами «Інформаційні судові системи» та «Центр судових сервісів» за дорученням ДСА України було реалізовано та з 12.09.2023 впроваджено сервіс надсилання сторонам електронних виконавчих документів до Електронних кабінетів, а також можливості їх пред'явлення в електронній формі до державних і приватних виконавців для подальшого виконання.

Порядок функціонування сервісу видачі і пред'явлення до виконання виконавчих документів в електронній формі

Для відправки електронного виконавчого документа до Електронного кабінету стягувача та боржника необхідно:

1) сформувати в автоматизованій системі документообігу суду (АСДС) сам виконавчий документ шляхом встановлення для нього відповідної ознаки з використанням інструментарію АСДС;

2) перевести його в стан «Оригінал»;
3) підписати кваліфікованим електронним підписом судді / суддів (за необхідності);

4) заповнити відомості виконавчого документа:
в обліково-статистичній картці в блоці «Звернення до виконання» (в рамках комп'ютерної програми «Д-3»);

у закладці «Відомості виконавчого документа» в блоці «Документи по справі» (в рамках комп'ютерної програми «Діловодство спеціалізованого суду»).

Надалі АСДС автоматично відправить сформований електронний виконавчий документ до Електронного кабінету стягувача та боржника.

У свою чергу, боржник, отримавши електронний виконавчий документ, матиме можливість засобами підсистеми «Електронний суд» онлайн сплатити передбачені у ньому платежі, а стягувач – пред'явити його для виконання до державного або приватного виконавця.

При цьому слід враховувати, що стягувачі, які отримали виконавчі документи в електронній формі до 12.09.2023, не зможуть їх пред'явити до виконання засобами підсистеми «Електронний суд», оскільки це технічно не реалізовано.

У такому випадку, стягувачам слід повторно звертатися до суду для отримання виконавчого документа в паперовій формі.

Аналогічний сервіс з листопада 2023 року буде вже доступний і для судів, ДСА України та територіальних управлінь ДСА України (як представників стягувача). Так, постанови про накладення адміністративного стягнення, виконавчі документи про стягнення судового збору та про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу) будуть автоматично надсилатися підсистемою «Електронний суд» до державного виконавця за місцем реєстрації боржника через автоматизовану систему виконавчого провадження для забезпечення його виконання.

У відповідь на вищевказані дії до АСДС автоматично надходитиме:

1) підтвердження про доставку електронного виконавчого документа до Електронного кабінету боржника (відповідно дата та час доставки виконавчого документа до Електронного кабінету вважається датою та часом його видачі);

2) інформація про оплату боржником штрафу в добровільному порядку (через підсистему «Електронний суд») у разі здійснення такої оплати;

3) підтвердження пред'явлення виконавчого документа до виконання та інформація про стан його розгляду у державного виконавця.

При цьому, суд та територіальні управління ДСА України у своїх Електронних кабінетах зможуть контролювати процес надходження таких виконавчих документів та їх пред'явлення для виконання до державного виконавця.

У випадку повернення виконавчого документа через неправильне визначення відділу державної виконавчої служби існує можливість повторного пред'явлення до виконання цього документа відповідальним працівником стягувача з Електронного кабінету до необхідного відділу державної виконавчої служби.

Щодо важливості заповнення в АСДС усіх обов'язкових полів для виконавчих документів

Під час заповнення в АСДС форм «Звернення до виконання» або «Відомості виконавчого документа» звертаємо увагу судів на необхідність дотримання певних правил, а саме:

1) у полі «Стягувач» зазначаються фізичні особи або юридичні особи, які є стягувачами по справі;

2) у полі «Державний стягувач» зазначаються ДСА України (суд, територіальні управління ДСА України, як представники стягувача відповідно до статті 16 Закону України «Про виконавче провадження») або суд (у тих випадках, якщо у виконавчому документі вказано про необхідність стягнення коштів в дохід Державного бюджету України (стаття 15 Закону України «Про виконавче провадження»), або якщо суд виносить постанову про накладення адміністративного стягнення, у якій міститься положення про стягнення з особи, щодо якої її винесено, судового збору (відповідно до частини четвертої статті 299 та частини першої статті 308 Кодексу України про адміністративні правопорушення). Це поле було спеціально введено з метою забезпечення можливості запуску сервісу автоматичного пред'явлення ДСА України, територіальними управліннями ДСА України та судами виконавчих документів до виконання, а також можливості автоматично відфільтровувати стягувачів;

3) якщо стягувачем є ДСА України, територіальне управління ДСА України або суд, то окрім обов'язкових для заповнення полів також необхідно вносити інформацію про платіжні реквізити для добровільної сплати боржником судового збору чи штрафу, оскільки у разі не зазначення вказаних реквізитів, боржник буде позбавлений можливості сплатити онлайн необхідні платежі в Електронному суді. Окрім цього, заповнення цих полів важливе і для автоматичного формування від імені ДСА України, територіального управління ДСА України або суду заяви на примусове виконання рішення та його пред'явлення до виконання до автоматизованої системи виконавчого провадження (у разі несплати боржником необхідних платежів);

4) у разі видачі судом виконавчого документа нарочно боржнику в паперовій формі, то суд все одно має заповнити в АСДС усі обов'язкові реквізити для виконавчих документів з метою забезпечення подальшої можливості автоматичного пред'явлення його до виконання у випадку несплати в добровільному випадку боржником усіх передбачених у документі платежів;

5) у випадку проставлення судом у полі «Дата видачі виконавчого документа» дати видачі, – виконавчий документ автоматично надсилається до Електронних кабінетів боржника та стягувача (у разі їх наявності), але стягувач буде позбавлений можливості пред'явити його до виконання, оскільки цей документ вважається таким, що виданий судом в паперовій формі, і навпаки, якщо дата видачі не проставлена, то виконавчий документ аналогічно надсилається до Електронних кабінетів боржника та стягувача (у разі їх наявності), але стягувач матиме можливість пред'явити його до державного або приватного виконавця до виконання;

6) у випадку, якщо стягувачем/боржником є фізична особа, то суд обов'язково має вносити інформацію про дату народження та реєстраційний номер облікової картки платника податків цієї особи (у разі відсутності цієї інформації можна додатково зробити з АСДС запит до Державного реєстру фізичних осіб – платників податків), або якщо стягувачем є ДСА України (територіальне управління ДСА України) або суд, то обов'язково необхідно зазначити поштовий індекс боржника;

7) поле «Дата виконання» заповнюється судом у разі наявності документів, що підтверджують сплату боржником передбачених у виконавчому документі платежів, у випадку сплати боржником засобами Електронного суду таких платежів, ця дата заповнюється автоматично. Також у разі примусового стягнення цих платежів статус та дата виконання в АСДС заповнюється автоматично на підставі інформації, отриманої з автоматизованої системи виконавчого провадження;

8) у разі відсутності Електронного кабінета у боржника та не заповнення судом поля «Дата видачі виконавчого документа», – виконавчий документ не буде пред'явлений автоматично до примусового його виконання.

Додаткова інформація з питань функціонування згаданого сервісу

ДСА України додатково повідомляє:

1) виконавчі документи можуть видаватися судами в електронній формі у випадках, якщо вони підлягають виконанню державними або приватними виконавцями, так як на сьогодні налаштована автоматизована електронна взаємодія підсистеми «Електронний суд» з автоматизованою системою виконавчого провадження;

2) у разі, якщо виконавчий документ підлягає виконанню Державною казначейською службою України або її територіальним органом, податковими органами, банками чи будь-яким іншим органом, то в такому випадку необхідно видавати виконавчі документи в паперовій формі через відсутність автоматизованої електронної взаємодії з інформаційними ресурсами Державної казначейської служби України та/або інших органів влади;

3) необхідно правильно визначати учасників справи (особливо в якості стягувачів) з метою упередження потрапляння електронних виконавчих документів до фізичних або юридичних осіб, які взагалі не мають ніякого відношення до справи, що розглядалася в суді;

4) необхідно заповнювати в АСДС усі обов'язкові реквізити для виконавчих документів;

5) наявна можливість збереження виконавчих документів у матеріалах судової справи в паперовій або електронній формі;

6) у разі видачі виконавчого документа в паперовій формі – дублікат такого документа також видається в паперовій формі;

7) нормами процесуального законодавства України передбачено, що особі, яка зареєструвала електронний кабінет в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, суд вручає будь-які документи у справах, в яких така особа

бере участь, *виключно в електронній формі* шляхом їх направлення до електронного кабінету такої особи, що не позбавляє її права отримати копію судового рішення у паперовій формі за окремою заявою;

8) у випадку винесення судом судового рішення, яким вносяться зміни до вже виданого виконавчого документа в електронній формі, суд в автоматизованій системі документообігу суду у формах «Звернення до виконання» або «Відомості виконавчого документа», які були заповнені на цей виконавчий документ, має проставити відмітку «Не підлягає виконанню», та створити і заповнити нову форму, але вже з урахуванням змін, які були внесені до виконавчого документа на підставі судового рішення.

Протягом п'яти днів після набрання судовим рішенням законної сили копія (текст) виконавчого документа надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу, або, у разі її відсутності, рекомендованим чи цінним листом.

Тобто у разі не надходження протягом п'яти днів після набрання судовим рішенням законної сили письмової заяви від стягувача про отримання виконавчого документа в паперовій формі, то в такому випадку суд вручає виконавчі документи в електронній формі шляхом їх направлення до електронного кабінету стягувача/боржника (у разі їх наявності).

У разі негайного виконання рішення суд вручає виконавчий документ в електронній формі шляхом його направлення до електронного кабінету стягувача/боржника (за його наявності), якщо протягом дня з моменту проголошення судом рішення не надійшла письмова заява від стягувача про отримання виконавчого документа в паперовій формі.

Реалізовані в АСДС та підсистемі «Електронний суд» сервіси забезпечать щорічну економію коштів судів на поштових відправленнях для надсилання виконавчих документів сторонам, а також на пред'явленні виконавчих документів до виконання.

Детальніше зі згаданою інформацією можна ознайомитися в Інструкції користувача підсистеми «Електронний суд» Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (wiki-ccs.court.gov.ua), Інструкції користувача комп'ютерної програми «Д-3» та Методичних рекомендаціях з використання комп'ютерної програми «Діловодство спеціалізованих судів».

Одночасно інформуємо, що протягом III та IV кварталів цього року державним підприємством «Інформаційні судові системи» будуть вжиті заходи щодо доопрацювання в АСДС функціоналу електронних виконавчих документів, в частині забезпечення можливості проставлення судами електронних підписів на виконавчих документах, внесення інформації про суму коштів в іноземній валюті, полів «Дата видачі виконавчого документа» стягувачу/боржнику, «Дата отримання виконавчого документа» стягувачу/боржнику та інше. Про що суди будуть повідомлені додатково.

Директор департаменту
інформаційних технологій

Олексій БІЛАШ